

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจากตัวแปรภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำ มี 4 ด้าน คือ ใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ การมุ่งความสัมพันธ์ เป็นรายคน การจูงใจด้านแรงคลใจ การกระตุ้นการใช้ปัญญา ส่วนคุณภาพของโรงเรียนด้านคุณภาพผู้เรียน มี 8 ด้าน มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการทำงานรักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์มีวิจาร์ณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดใคร่ครวญ และมีวิสัยทัศน์ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรีและกีฬา มีค่าอำนาจจำแนกของอยู่ระหว่าง .29 - .77 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 ส่วนค่าอำนาจจำแนกของคุณภาพของผู้เรียนอยู่ระหว่าง .31 - .79 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบที (t -test) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจูงใจด้านแรงคลใจ การใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการใช้สิทธิพลด้านอุดมการณ์ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความแน่วแน่ในอุดมคติ ในการปฏิบัติงานว่าจะสามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้และผู้บริหารประพฤติดนเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

1.2 ด้านมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคลโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสอนครูแต่ละคนเกี่ยวกับวิธีการเข้าใจผู้อื่น ผู้บริหารจะให้ครูแต่ละคนค้นหาข้อผิดพลาด ก่อนที่จะให้ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานแก่ครู และผู้บริหารปฏิบัติต่อครูโดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่าง บุคคล

1.3 ด้านการจูงใจด้านแรงคลใจ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารตั้งมาตรฐานในการทำงานไว้สูง ผู้บริหารชี้ให้ครูเห็นคุณค่าของความเป็นครูและผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้

1.4 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสันติวิธี ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูกิจหาทางแก้ไขปัญหาคารเรียนการสอนด้วยวิธีใหม่ ๆ และผู้บริหารช่วยให้ครูมองปัญหาในหลายแง่มุม เพื่อให้คิดแก้ปัญหาได้อย่างรอบคอบ

2. คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ มีความกตัญญูตเวที มีความซื่อสัตย์สุจริตและภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทยนิยมไทย และดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย

2.2 ด้านมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/ โครงการอนุรักษ์พัฒนาสิ่งแวดล้อม และรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

2.3 ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรู้สึกที่ดี

ต่ออาชีพ สุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจและทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและ
ภูมิใจในผลงาน
ของตนเอง

2.4 ด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดีและมีจินตนาการ ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างมีสติ สามารถคาดการณ์ กำหนดเป้าหมายและแนวทางการตัดสินใจได้และสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม

2.5 ด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ และสามารถสื่อความคิดผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่างๆ

2.6 ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ สนุกกับการเรียนรู้และชอบมาโรงเรียน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว ใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ และสื่อต่าง ๆ ได้ทั้งในและนอกสถานศึกษาและมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล

2.7 ด้านผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น มีน้ำหนักร่างกายส่วนสูงและมีสมรรถภาพตามเกณฑ์และมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ

2.8 ด้านผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชื่นชม ร่วมกิจกรรมและมีผลงานด้านกีฬา/นันทนาการ ชื่นชม ร่วมกิจกรรม ชื่นชม ร่วมกิจกรรมและมีผลงานด้านดนตรี/ นาฏศิลป์และมีผลงานด้านศิลปะ

3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดโรงเรียนและเพศ พบว่า

3.1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติยกเว้น ด้านพบว่าด้านการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 จำแนกตามเพศ โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติยกเว้นด้านพบว่า ด้านการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคลและด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง จำแนกขนาดโรงเรียนและตามเพศ พบว่า

4.1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านผู้เขียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านผู้เขียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านผู้เขียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ด้านผู้เขียนมีทักษะในการทำงานรักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ด้านผู้เขียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ด้านผู้เขียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

5. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .29 -.45 โดยแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง, ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน อยู่ในระดับระดับต่ำ, ด้านการจูงใจด้านแรงคลใจ อยู่ในระดับระดับปานกลาง, ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา อยู่ในระดับระดับปานกลาง ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน ในภาพรวมสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง พบว่า ด้านการจูงใจด้านแรงคลใจ (X_3) สามารถทำนายพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ ร้อยละ .210 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) ส่วนด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ (X_1) ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล (X_2) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา (X_4) สามารถทำนายได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผล การวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง

1. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญของการเปลี่ยนแปลงองค์กร ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปการศึกษา ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องพัฒนาตนเองโดยการรับการอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น เพื่อเตรียมความพร้อมเข้ารับการประเมินภายนอกตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และอาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ภารกิจต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งต้องปฏิรูปการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ เพื่อเป็นกระบวนการที่จะนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัส ญาติเจริญ (2544, หน้า 47) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนพลับพลาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ ขวัญชัย พูลเจริญ (2548, หน้า 78) ได้ศึกษาภาวะความเป็นผู้นำเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ หน่วยงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำนิง ผุดผอง (2547, หน้า 90) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีประเด็นที่มาอภิปรายดังนี้

1.1 ด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความแน่วแน่ในอุดมคติ ในการปฏิบัติงานว่าจะสามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้และผู้บริหารประพฤติตนเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นทั้งนี้ภาวะผู้นำตามรายชื่อที่กล่าวข้างต้น ส่งผลให้ผู้บริหาร โรงเรียนได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงานก่อให้เกิดพลังในตนเองที่ทำให้การพัฒนาองค์กรประสบความสำเร็จ สามารถเปลี่ยนแปลงโรงเรียนไปสู่เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาได้ ดังนั้น ภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนจึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชัย พูลเจริญ (2548, หน้า 78) ได้ศึกษาภาวะความเป็นผู้นำเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตรา เขต 1 พบว่า

ด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภราดร เกตุพันธุ์ (2545, หน้า 100) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ในเขตพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก ซึ่งพบว่าด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำอย่างชัดเจนอยู่ในระดับมาก

1.2 การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ผู้บริหารสอนครูแต่ละคนเกี่ยวกับวิธีการเข้าใจผู้อื่น ผู้บริหารจะให้ครูแต่ละคนค้นหาข้อผิดพลาด ก่อนที่จะให้ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานแก่ครู และผู้บริหารปฏิบัติต่อครูโดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่าง บุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานกรให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของผู้ร่วมงาน รับฟังเรื่องของผู้ร่วมงานอย่างตั้งใจ ทำให้ผู้ร่วมงานสนใจในการพัฒนาจิตที่เด่นของตนเอง ส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าและพยายามให้ผู้ร่วมงานได้รับการตอบสนองความต้องการที่สูงขึ้นตามความต้องการ ตามลำดับของมาสโลว์ (Maslow) ซึ่งได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ด้านความปลอดภัย ด้านความรัก ด้านความภาคภูมิใจ และประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวความคิดของ อีสระ บุญญะฤทธิ์ และรัตติกรณ์ จงวิศาล (2547, หน้า 122-132 อ้างถึงใน สรินทร์รัตน์ มุสิกการยกุล, 2548) ที่กล่าวว่า หัวหน้างานที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเป็นผู้นำที่ดีมีความสนใจทั้งในเรื่องงานและสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลเป็นนักเปลี่ยนแปลง และนักพัฒนา แสดงบทบาทในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกริ้วางใจเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้เห็นถึงคุณค่าของผลลัพธ์ที่ต้องการและวิธีการที่จะบรรลุได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างหัวหน้างานผู้บริหารระดับสูง และได้บังคับบัญชาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพงศ์ เกิดแจ้ง (2545, หน้า 68) ได้ศึกษาภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระแก้ว พบว่าด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน อยู่ในระดับมาก การมุ่งความสำคัญเป็นรายบุคคลเน้นการมุ่งพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นรายบุคคล โดยมีการเอาใจใส่ต่อผู้บังคับบัญชาแต่ละคน ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบังคับบัญชา กับผู้ใต้บัญชาแต่ละคนแบบตัวต่อตัวจะพัฒนาความเป็นผู้นำ

1.3 ด้านการจูงใจด้านแรงคลใจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารตั้งมาตรฐานในการทำงานไว้สูง ผู้บริหารชี้ให้ครูเห็นคุณค่าของความเป็นครูและผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำมีลักษณะเป็นผู้บุกเบิก มีวิสัยทัศน์ คิดนอกกรอบ

ทำงานเชิงรุก ใจกว้างยอมรับ ความสามารถของผู้อื่น มีอุดมการณ์ ยอมรับความเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนางาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสร้างแรงจูงใจ ต่อการทำงานในอาชีพ โดยมีระบบการประเมินผล และการตอบแทนที่เน้นผลงาน ผู้บริหารจึงมีความมุ่งมั่นในการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานในโรงเรียน เพื่อใช้ทรัพยากรที่ถือว่ามียุคค่าที่สุดของ โรงเรียนให้เต็มศักยภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับ แนวความคิดของ เซน (Shane, 1957, pp. 517-519) ที่ได้เน้นว่า ผู้บริหารจะต้องยอมรับความคิดเห็น ของผู้อื่น และพร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัส ญาติเจริญ (2544, หน้า 45-46) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนพลับพลา สังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอเมืองจันทบุรี ด้านแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพงศ์ เกิดแจ้ง (2545, หน้า 69) ได้ ศึกษาภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดพระแก้ว ด้านการคล้อย อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูใช้เหตุผลในการ แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสันติวิธีผู้บริหารส่งเสริมให้ครูกิจหาทางแก้ไขปัญหาคเรียน การสอนด้วยวิธีใหม่ ๆ และผู้บริหารช่วยให้ครูมองปัญหาในหลายแง่มุม เพื่อให้คิดแก้ปัญหาได้ อย่างรอบคอบทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงของโลกได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วผู้บริหารโรงเรียน จึงพยายามเสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานให้กับผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชา ได้นำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่หลัก เพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนา ไปสู่จุดหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2542, หน้า 33) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจะเป็นผู้นำการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย เป็นผู้กระตุ้นและชักนำการใช้กำลังคนเป็นผู้พัฒนา ทรัพยากร และเป็นผู้นำเป้าหมายใหม่ ๆ ของโรงเรียน จะเห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารจะมุ่ง พัฒนาผู้ตามและมีจิตวิทยาสูงเพื่อกระตุ้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้สร้างผลงานและวิธีการปฏิบัติงาน ใหม่ ๆ หลายทาง เพื่อเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัส ญาติเจริญ (2544, หน้า 45) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา กลุ่ม โรงเรียนพลับพลา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเมืองจันทบุรี ด้านการกระตุ้นการใช้ ปัญญาอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชัย พูลเจริญ (2548, หน้า 70) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะเชิงตราเขต 1 ด้านการกระตุ้นปัญญา อยู่ในระดับมาก โดยต้องทำหน้าที่ แนะนำ ให้คำปรึกษา

ดักเตือนสั่งงานชี้แนะ และกระตุ้นให้คิดริเริ่มงานใหม่ ๆ ขึ้น และสามารถสร้างความสามารถในการทำงานให้แก่ครูเพื่อให้ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดีที่สุด

2. คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามอันดับแรก ได้แก่ ผู้เขียนมีทักษะในการทำงานรักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ผู้เขียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรและผู้เขียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หาคัดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้มีการพัฒนาครูในโรงเรียน โดยการใช้สิทธิพลด้านอุดมการณ์ ผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อพัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งการมุ่งใจด้านแรงคลใจให้กับครูในโรงเรียน ผู้บริหารชี้แนะให้ครูเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การกระตุ้นการใช้ปัญญาผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสันติวิธีการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคลผู้บริหารให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อความหน้าแก่ครูทุกคน ด้วยเหตุผลทั้งหมดจึงทำให้ครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง การพัฒนาทั้งการทำงานและการพัฒนาการ วิธีการสอนเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ผู้เขียนมีทักษะในการทำงานรักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ผู้เขียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และผู้เขียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หาคัดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับแนวความคิดของ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช (2545, หน้า 189) ได้กล่าวไว้ว่า การมุ่งคุณภาพการศึกษาจะประสบผลสำเร็จนั้น โรงเรียนจะต้องมีการพัฒนาทั้งบุคคลกรภายในโรงเรียนไปพร้อมกับการพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดปัญญาเกิดความคิด เข้าใจโลก เข้าใจตนเอง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ได้สร้างปรัชญาความคิดเชิงบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตในความเป็นมนุษย์ ต้องกล่อมเกล่าหัวใจผู้เรียนให้นึกถึงส่วนรวมเสียสละ ทำประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ สระบงกช (2544, หน้า 87) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออก พบว่าคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านผู้นำและครูเป็นปัจจัยที่พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3. เปรียบเทียบ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง จำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน พบว่า

3.1 จำแนกตามเพศ โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันองค์การต่างได้มีการเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำไปสู่ผู้นำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะนำองค์การไปในทิศทางที่ดีขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นผู้นำทางการศึกษามิอาจจะหุคหนึ่งอยู่กับที่ได้ ด้วยบริบทที่เปลี่ยนไปจึงส่งผลให้ผู้บริหารพัฒนาบทบาทภาวะผู้นำเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ประกอบกับทางราชการให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหารและครูเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา ฉะนั้นผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตาม จำเป็นต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ เข้ารับการอบรมสัมมนาให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ และสามารถนำมาใช้ได้จริง ในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรินทร์รัตน์ มุสิกการกุล (2548, หน้า 99) ได้ศึกษาความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามะหาราช เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งสอดคล้องกับ เยท (Yates, 1981, pp. 2280-A อ้างถึงใน วันชัย นพรัตน์, 2540) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมผู้นำในอุดมคติจากการคาดหวังของผู้บริหารระดับอำเภอ ครูและครูใหญ่ พบว่า ผู้บริหารระดับอำเภอ ครูและครูใหญ่ มีความคาดหวังต่อพฤติกรรมผู้นำในอุดมคติมีตึกจัมพันธ์ และมิติมิตรสัมพันธ์ของครูใหญ่ในระดับประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน และมีความคาดหวังสูงทั้ง 2 ด้าน เพราะครูและครูใหญ่จะถูกกำหนดด้วยขนาดของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนและครูที่สอนในโรงเรียน เมื่อพิจารณาทางด้านผู้นำมิตรสัมพันธ์และด้านผู้นำแสดงออกอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 เพราะครูและครูใหญ่จะถูกกำหนดด้วยขนาดของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนและครูที่สอนในโรงเรียน ผลการวิจัยอาจเป็นเพราะเหตุผลของความพร้อมของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษผู้บริหาร มีความเชี่ยวชาญมากกว่า มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบหรือจำนวนครู มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กครูจึงมีความคิดเห็นแตกต่างด้านผู้นำมิตรสัมพันธ์และด้านผู้นำแสดงออกอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

4. เปรียบเทียบคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง จำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน พบว่า

4.1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง ได้พยายามยึดนโยบายการบริหารการศึกษาเพื่อสนองแนวทางการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการปฏิรูปการศึกษา โดยให้การศึกษาไทยมีความเทียบเท่า

กับนานาประเทศ ซึ่งการดำเนินงานสู่เป้าหมายดังกล่าวนี้ เชื่อว่าการประกันคุณภาพจะเป็นกลไกสำคัญสู่ความสำเร็จ เนื่องจากเป็นกระบวนการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพ หรือ ตามที่กรมวิชาการ (2544, หน้า 15) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการทั้งมวลที่เป็นระบบและมีการวางแผนล่วงหน้า อันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งว่าสินค้าหรือบริการหนึ่ง ๆ จะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่วางไว้ จึงทำให้ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมในภาคตะวันออก มองว่าผู้นำที่มีเพศแตกต่างกันสามารถบริหารงานที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของการศึกษาได้

4.2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษา ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษามาตรา 24 (5) ได้บัญญัติว่า ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอนกับผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และในมาตรา 30 ได้บัญญัติว่าให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริม ให้ผู้สอนสามารถวิจัย โดยให้มีการวิจัยไปใช้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ครูคนศึกษาและพัฒนาเกี่ยวกับการนำวิจัยไปบูรณาการในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งอาจจะนำการวิจัยไปสอดแทรกในกระบวนการที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหานักเรียนในกรณีที่พบว่านักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างปกติเหมือนคนอื่นหรืออาจนำการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาส่งเสริมนักเรียนที่มีปัญหาเลิ หรือมีแววที่จะสามารถเรียนไปได้ในระดับที่สูงกว่าเพื่อน ๆ

5. ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในในทางบวกอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญต่อโรงเรียนเป็นอย่างมาก มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคคลในโรงเรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม แม้ว่าผู้บริหาร โรงเรียนจะตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาในทุกด้านเพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงโดยพยายามสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายเกี่ยวกับโครงสร้างของการบริหารโรงเรียน นโยบายในการจัดการศึกษา เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ตลอดจนพัฒนาความรู้ ความสามารถ มีจริยธรรม คุณธรรมที่เหมาะสม โดยนำไปประยุกต์ใช้อบรมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมไม่ระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง และ

มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาด้วย แต่ในปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงมากจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงไป มีการใช้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น การปรับทัศนคติทางบวกค่อนข้างทำได้ยาก ซึ่งสอดคล้องกับ การดี อนันต์นารี (2545, หน้า 117) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ความสำเร็จในการผลิตนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวความคิดของ สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ (2544, หน้า 88) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กร ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพเป็นคุณสมบัติของผู้นำที่พร้อมจะมุ่งพัฒนาตนเอง และผู้ใต้บังคับบัญชาให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย นพรัตน์ (2540, หน้า 138) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 12 พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำนิง หุคผ่อง (2547, หน้า 99) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่าโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม (2538, หน้า 338) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กรสำหรับศึกษานิเทศก์จังหวัด พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทุกด้านของศึกษานิเทศก์จังหวัดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลองค์กรสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง

6. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ในภาพรวมสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในในทางบวกอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ด้านการจูงใจด้านแรงคลใจสามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรพยากรณ์ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการอิทธิพลด้านอุดมการณ์ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคนสามารถทำนายได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเพราะด้านการจูงใจด้านแรงคลใจ เป็นตัวแปรย่อยของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ซึ่งการทำงานต่าง ๆ ภายในองค์กรให้บรรลุเป้าหมายนั้น มีลักษณะใกล้เคียงกับด้านการใช้อิทธิพลด้าน

อุดมการณ์ คือ ผู้นำมีความสามารถทำให้คนอื่นเกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน ผู้ปฏิบัติเพิ่มความสามารถทำให้งานที่ปฏิบัติมีประสิทธิภาพสูงทั้งนี้เนื่องจากการบริหารสู่ความสำเร็จ จึงเกิดความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนด้านภาวะผู้นำ จากภาวะผู้นำตามแนวความคิดเดิมที่เคยมีประสิทธิผลในอดีตมาสู่แนวความคิดภาวะผู้นำใหม่ ซึ่งมุ่งเน้นผู้นำที่มีมุมมองกว้าง ไกลระดับสากล มีความสามารถยืดหยุ่นเพื่อรองรับความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ยึดมั่นต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นพันธมิตรกับภายนอกได้ดีตลอดจนสามารถสร้างความเป็นผู้นำแก่ผู้ร่วมงานภายในให้นำตนเองและร่วมกันทำงานแบบเป็นทีม โดยมีเป้าหมายเพื่อผลิตผลงานและบริหารที่ดีมีคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับ (สุเทพ พงษ์ศรีวัฒน์, 2548)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยระดับของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล อยู่ในอันดับสุดท้าย ฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียน ควรให้เวลาในการให้คำแนะนำแก่ครูแต่ละคนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนได้พัฒนาตนเองให้สูงขึ้นเต็มตามศักยภาพ ซึ่งย่อมส่งผลต่อโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยระดับคุณภาพผู้เรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า คุณภาพการศึกษาผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอยู่ในอันดับสุดท้าย ฉะนั้นควรจัดกิจกรรมเสนอโครงการนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ ด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2. ศึกษาค้นคว้า พฤติกรรมของภาวะผู้นำแบบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน